

MEGEMLÉKEZÉSEK

TELEGDI ROTH KÁROLY EMLÉKEZETE

HORUSITZKY FERENC*

A geológus jó barátságban van a Halállal! Nem idegen előttünk az elmúlás, és a múlt, mely akkor kezdődik számunkra, midőn eltemeti maradványainkat, mint évmilliók annyi virágzó életet az anyaföld.

Midőn saját fánkról hull le egy-egy levél, mégis megáll minden bölcselkedés és minden fölényes világszemléletünket elborítja az őszi alkonyok bánatos rezignációja: megint elvesztettünk valakit, aki a miénk volt, s akit szerettünk.

A múlt ősszel így hullott le, csendes lombozással, a magyar földtan fájának egyik legnemesebb hajtása, Telegdi Roth Károly professzor értékes élete, s a lehullott levél nyomán fájó seb szakadt.

A fájdalmat is enyhíti az emlékezés. Ezért idézzük itt most fel Telegdi Roth Károly emlékét mi is, akik közül — az Élet örök törvé-

nye szerint — ki tudja melyikünk és mikor követi Őt a lombhullásban a televényt érlelő avar felé.

Telegdi Roth Károly 1886. nov. 14-én született Budapesten s itt végezte középiskolai, s később a Budapesti Tudományegyetemen főiskolai tanulmányait is. Mint családjának legfiatalabb fiára, végül rá várt a feladat, hogy családjának nemes hagyományait földtani tudományunk terén ne hagyja elárvalni és továbbvigye. Ezek a hagyományok tudománytörténetünk szempontjából nézve is mélyen gyökereztek. A földtani tudományok egyik alapvetője Werner Ábrahám, akit a „geológia atyja” néven is tisztelnek, a freibergeri főiskolán hordta az első téglák tudományunk alapjaihoz. Telegdi Roth Károly édesatyja, Telegdi Roth Lajos alig több mint három évtizeddel Werner halála után már ott szívta magába a fiatal földtani tudomány éltető levegőjét a híres freibergeri bányászati főiskolán, a geológia tudományának bölcsőjénél. Később Leoben és Wittkowitz patinás főiskoláin keresztül hozta magával a magyar földtan egyik úttörőjeként a földtani tudomány, a tudomány- és munkaszeretetének azt a légkörét, melyben, páratlanul harmonikus családi körben, Telegdi Roth Károly nevelkedhetett s mely őt a magyar földtan nagyjai közé érlelte, sőt szinte predesztinálta is.

*A M. Földt. Társulat 1937. V. hó 15.-én tartott ünnepi ülésén mondott megemlékezés.

Egyetemi tanulmányai során a nagy geológus nemzedéket nevelő Koch Antal professzor volt a mestere, s e nevelés bélyegei munkásságán végig felismerhetők. Bölcsészeti doktori oklevelét „summa cum laude” eredménnyel 1909-ben szerezte meg. Már egy évvel doktori szigorlata előtt a Műegyetem Ásvány-Földtani Intézetének tanársegédjeként Schafarzik Ferenc professzor kítűnő iskolájába került, akinek sokoldalúsága, pedáns felvételi módszerekre, alapos megfigyelésre és tudományos következtetésekre nevelő hatása munkásságán ugyancsak mindvégig áldásosan érezhető maradt. Innen csakhamar, 1909-ben, már a földtani kutatás harcosainak akkori élvonalába, a Magyar Földtani Intézetbe kerül geológusként, ahol eredményes munkásságát 1927-ig, csaknem két évtizeden át folytatta.

1909-ben első dolgozatában, ami egyúttal bölcsészeti doktori értekezése is volt, „Kőhalom környékének geológiai viszonyai” címen a Nagy-Küküllő megyei Kőhalom fiatalharmadkori rétegeit ismerteti s nyomban utána a Szatmár megyei Bükkhegységben végzett újratérképező munkájával már pályája indulásakor teljes tudományos vertegetben jelenik meg a hazai földtani kutatás porondján. A következő években, 1913-ig, a Rézhegység földtani vizsgálatára vonatkozó tanulmányaiban már jelentkezik éles problémalátása és nemcsak korszerű, hanem kora előtt haladó természet-tudományos szemlélete is, mely mindig a megfigyelés pontosságával járt együtt és arra támaszkodik. Az ottani felsőkréta kőszéntelepes rétegek mintaszerű ismertetésében már üledékképződési szempontok érvényesülnek, a tengeri miocén, szarmata és pannóniai rétegek számos érdekességet tartalmazó feldolgozása pedig alapvető, s nem egy későbbi kutató munkájához szolgáltatott kiindulási alapot. Az általa megállapított szarmata-pannóniai átmeneti kifejlődés figyelembevétele nélkül a miocén-pliocén határkérdésekben alig történhetik állásfoglalás. Neogén és fiatalabb kavicstanulmányai középhegységeinkben a ma élesen jelentkező, hasonló problémáink felvetődését jóval megelőzték. Széles skálájú megfigyelései az ugyancsak egészen mai érdekességű terasztanulmányokat is felölelték.

1912-ben ismét egy máig is, nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi érdeklődés állandó előtérben álló problémakört vet fel, midőn korszerű őslénytani monográfiájával a figyelmet a rétegtanilag és faunisztikailag is kulcs helyzetben levő, s ma akvitaninak tartott egi oligocén-miocén határképződményekre felhívja.

Az első világháború alatt szolgálata mint hadigeológust Albánia és Montenegró határvidékére szolgáltatta, ahol pontos térképező munkát is végzett. E területen úttörő munkája csak később, 1925-ben és 1927-ben jelent meg a szakirodalomban is.

Még 1914-ben foglalkozik a Bélbör, Borszék és Ditró környéki barnakőszéntelepek keletkezésével is.

1922-ben az esztergomi barnakőszénmedencéről Rozlozsnik Pállal és Schréter Zoltánnal közösen írt tanulmányuk forrásmunka értékű.

Telegdi Roth Károlyt is fenyegethette, mint minden gyakorló, térképező geológust, a részletek ábrázolásában való elveszés, a munka rutinmunkává mechanizálódásának a veszélye. Telegdi Roth Károly azonban egész szellemi alkatában tudós volt, aki munkaterületét mindig a mesterség fölé emelkedve tudta szemlélni. Már menetekben problémákat vet fel és lát meg, összefüggéseket keres, analizál és szintetizál térben és időben, s megismeréseit elhelyezi a nagy földtani összefüggések keretében. Nemcsak megfigyel és regisztrál, hanem kutat és alkot is, mint ahogy mindez együttvéve jelenti csak a földtani tudományt. Ilyen szélesen ölelve magához tudományát, természetes, hogy munkája mindig új tudományos eredményeket, új megállapításokat is gyümölcsözött.

1923-ban ilyen nagy összefüggésben tekinti át a Dunántúl paleogén képződményeit, meghatározza az eocén elterjedését, s a földtanban mindig történést látva és

keresve, megállapítja az eocénvégi regresszió s az oligocéneleji letarolás nagy általánoságát, mely utóbbit „infraoligocén denudáció” néven vezeti be a szakirodalmunkba. Később, 1927-ben az infraoligocén denudációt külön tanulmány tárgyává is választja és meggyőzően dokumentálja.

1920—1924 között a Tokod, Dorog, Tatabányai Medencék között elterülő vidék és a Móri árok geológiáját kutatja.

Nem véletlen, hogy biztos kézzel mindig olyan kérdések felé nyúl, melyek valóban problémát rejtenek, s melyekben további problémák megoldásának a kulcsa rejlik. Felvetett kérdései ezért sokáig szolgáltattak még eleven vitaanyagot. Így volt ez a várpalotai barnaköszénmedencében végzett kutatásaival is, midőn a várpalotai barnaköszén miocén korára rámutatott, melynek fekküépződményei azt a gazdag faunát szolgáltatták, mely a maga rétegtani problematikájával miocénkutatóinknak ma is kedvenc anyaga s miocén tanulmányainkban újra és újra felvetődik.

A faunának Telegdi Roth Károly által felismert és később sokszor vitatott helvéciai emeletbeli kora tekintetében az újabb kutatások Telegdi Roth Károlyt igazolták.

Alapvető kutatásai során Telegdi Roth Károly tudományos egyénisége mindinkább izmosodik és egyúttal mindinkább igényessé is válik.

A kutató szellemnek a megismerés és megértés utáni szomja nem elégedhetik meg a röghőztapadt kutatással, hanem nagyobb magasságokba is emelkedik, melynek távlataiból már a nagy összefüggések rajzolódnak ki s a részletek szintézisben olvadnak össze. A vérbeli geológus tudóst hiányérzete és a megismerés dinamikája szinte törvényszerűen a szintézis megnyugvása felé sodorja. Ilyen törekvése Telegdi Roth Károlynak már 1927-ben az Alpok keletkezéséről és szerkezetéről írt dolgozatában jelentkezik, szinte sejtetve, hogy lelkében már ott érnek a Kárpátok és a Magyar Föld szerkezeti szintézisének a csirái is. Ezekből a csírákból bontakozott ki 1929-ben a Magyar Föld és a Kárpátok első magyar hegység szerkezeti összefoglalása a maga nagytektonikai keretében. A Magyar Föld kialakulásának földtörténeti mozzanatait, az üledék- és hegységképződést nyomonkövetve munkájában, a Kárpátrendszer eleven, plasztikus és egyéni módon megrajzolt szerkezeti képe rajzolódott ki. Ha ez a kép kárpátmedencei vonatkozásban ma már módosul és új elemekkel gazdagodik is, olyan alapvetés ez, mely minden nagyszerkezeti szintézisünk nélkülözhetetlen alapja marad, s olyan nagyvonalú kezdeményezés, amire akkor, Telegdi Roth Károly nagy, áttekinthető tudásán kívül más alig vállalkozhatott volna. Ez a nagy-súlyú munka fontos határkövet jelentett Telegdi Roth Károly munkásságában is. E hatalmas feladattal való megbirkózás a maga tudományos fejlődésében sem maradhatott hatás nélkül, szemléletét még nagyvonalúbbá fejlesztette s problémafelvetéseit új szempontokkal, meglátásait új tartalmakkal gazdagította. Ez a fejlődés imponálóan jelentkezik akadémiai székfoglaló munkájában, amit „Adatok az É-i Bakonyból a magyar középső tömeg fiatal mezozóos fejlődéstörténetéhez” címmel 1934-ben adott közre. Ebben a valóban mintatanulmányban minden eddiginél élénkebb színekkel tárul elénk a téma beállításában, tárgyalási módjában és megfogalmazásában, ha szabad ezt a kifejezést használnom, a Szerző „geológiai kulturáltsága”. A Magyar Középhegység szerkezeti felépítésére és kialakulására vonatkozó felfogásunk akkoriban még meglehetősen megmerevedett állapotban volt. Alig tulajdonítottak a hegység kialakulásában másnak, mint az árkos rögös süllyedéseknek és kiemelkedéseknek, vertikális elmozdulásoknak lényegesebb szerepet. A Bakony D-i részével szemben viszonylag elhanyagolt É-i Bakonyt először állítva összefoglalóan, áttekinthető módon a korszerű tudomány megvilágításába, tanulmányában mozgalmas kép pereg le előttünk filmszerűen az É-i bakonyi mezozóos üledékképződés és földtani fejlődés menet folyamatairól, az ősföldrajzi

képek változásairól, a képződmények tagolódásáról és változatos regionális eloszlásáról. Ebben a munkájában az első lépést teszi meg középhegységi tektonikai szemléletünknek a hőtpontról való elmozdítása irányában. Itt már nyomatékosan rámutat arra, hogy a hegységben a vertikális elmozdulások mértéke viszonylag kicsiny a több kilométert is elérő horizontális elmozdulásokkal szemben, s rámutat a pikkelyes szerkezeti elemek jelentőségére. Olyan irány ez, melyen csak napjainkban fog még szemléletünk átértékelődése élenkebb ütemben továbbhaladhatni. Rétegtani vonatkozásban különösen bararémi kiemelkedés hangsúlyozására s az alsókréta bauxitképződéssel való kapcsolatának a kiemelésére kell itt, egyéb érdemei mellett, rámutatnunk. Telegdi Roth Károly ekkor már régen megérett az egyetemi katedrára s tudományunk jövő fejlődésének különös érdeke volt, hogy széleskörű tudása, korszerű tudomány-szemlélete és kivételes oktató-nevelő készsége az oktatásban is teret kapjon. Így került 1926-ban a debreceni Egyetemi Ásvány-földtani Intézet tanszékére, melyet a semmiből teremtett és szervezett meg. Vérbeli tanár s ez több nála, mint a gazdag szellemi tartalom kikívánkozása a felhalmozódott tudás és a dúsan érlelődő gondolatok feszítő hatására. Számunkra, akik Hozzá közel állottunk, ebben legmegbecsültebb nemes emberi vonása ütközött ki, a szeretet és a szeretni vágyás. Valóban édesatyja volt diákjainak, atyai barátjuk, oktatójuk és igazi nevelőjük. Adni kívánt szellemi kincseiből, s mikor még erre nem készítette a hivatás, önzetlenül fiatal geológusokkal vette magát körül, kitűnő iskolát teremtvé. Felvételeire elkísérve Őt, nem egy közülünk meríthetett tudásának gazdag forrásából s épülhetett szeretetének és barátságának jóleső és soha el nem felejthető melegében.

10 évig hirdette a tudományt a debreceni Alma Mater földtani dobogójáról, de közben földtani kutatómunkájától sem szakadt el. Ebben az időben térképezi az Alsóperepusztai bauxitterületet s elsőként ismerte föl a magyar állam számára lefoglalt nagyharsányi bauxitvonalatot.

1936-ban az ország érdekei elszólítják az egyetemről és az Iparügyi Minisztérium Bányászati Kutatási Osztályának élére kerül. A magyar földtan központi kérdése ekkor a meginduló kőolajkutatás volt s ezzel kapcsolatban először tisztázza a bükkészéki kis olajmező szerkezetét, s indítja meg Magyarországon az első kis olajtermelést. Nagyvonalú szemlélete értékes és Magyarország hegységszerkezeti képében talán még majd nagyobb jelentőségre is emelkedő hegységszerkezeti elemként ismeri fel a Darnóhegy ÉNY-i oldalának diszlokációs övét, melynek feltolódási vonalát „Darnó vonal”-nak nevezi el s mely szakirodalmunkban azóta is ezen a néven szerepel. Rámutat a Bükk-hegységnek Ny-i középhegységünktől eltérő geotektonikai helyzetére is.

Az Ő idejében indul meg lendületesen a ma már oly szép eredményekre vezetett magyar szénhidrogénkutatás, melynek hazai helyzetét több összefoglalásban ismertette, s melynek megszervezésében Telegdi Roth Károlynak elvülhetetlen érdemei vannak. Tudásának kitűnő megalapozottságát mutatja, hogy később, midőn már rég elhagyta a szénhidrogénkutatás munkaterületét, akkor sem hagyja nyugodni az a rengeteg adat, melyet vízkémiai és gyakorlati földtani kapcsolatai szempontjából szénhidrogénkutatásunk felhalmozott. Nyugtalanította, hogy ezek halott anyagként heverjenek a kutatás dossziéiban s kitűnő összefoglaló első szintézisbe tömöríti a kutatófúrások vízkémiai adatait, genetikai és gyakorlati következményeivel. Ez a munka és maga a vállalkozás is valóban példamutató kutatásaink vezetői és a dokumentációs anyag birtokosai számára.

1947-ben az Életnek a mi történeti időnkben sűrűn változó sodra végre újra a maga elemébe, diákjai körébe sodorja vissza, teljesen új feladattal. Ahogyan debreceni egyetemi tanári kinevezésekor még a kristálytani alaktan felrészítésével és a korszerű mineralógia asszimilálásával is meg kellett birkóznia, most új feladatként a budapesti Egyetemi Őslénytani Intézet vezetését vette át. Ezzel nemcsak egr munkájában oly

kitűnő készséget eláruló paleontológiai vénájának vérkeringését kellett, már nem fiatal korban, felfrissítenie, hanem teljesen újra kellett szerveznie a mintegy 30 éve szünetelő Őslénytani Intézetet, és újra felépíteni az egyetemi őslénytani oktatásnak a földtani képzés szerves tartozékát jelentő már elposványosodott anyagát. Ennek a feladatnak Telegdi Roth Károly az adott feltételek mellett csak kivételes képességeivel és tudományos lelkesedésével magyarázható csodával határos módon tett eleget. Néhány év alatt az Egyetemi Őslénytani Intézet már nemcsak a legkorszerűbb és nemzetközi viszonylatban is versenyképes egyetemi intézményként helyezkedett bele a földtani tudományépítés keretébe, hanem tudományos szakirodalmunkat 1953-ban az első magyar, s a klasszikus külföldiektől semmiben sem elmaradó őslénytani tan- és kézikönyvvel lepte meg. A magyar földtani tudomány művelői Nála mindig önzetlenül tárt ajtókra találtak, ha tudásából és gazdag tapasztalataiból épülni és gazdagodni akartak.

Nem lehetett feladatod, hogy Telegdi Roth Károly tudományos és szakirodalmi munkásságát e rövid megemlékezés keretében teljes részletességgel és érdeméhez méltóan bemutassam, mert ez meghaladná nemcsak a rendelkezésemre álló hely, hanem saját adottságaim kereteit is. Sokoldalú munkásságáról a csatolt szakirodalmi jegyzék adhat némi képet. Csak néhány szemelvényt ragadva ki ebből a munkásságból, nem mehetünk azonban el szó nélkül azok mellett az értékek mellett sem, melyeket a hazai gyakorlati földtani kutatás, sőt a magyar nemzetgazdaság is Telegdi Roth Károly munkásságának köszönhet. A szénhidrogénkutatás terén szerzett érdemeire futólag már rámutattam. Számos más köszénföldtani kutatási érdeme mellett meg kell említenem a gazdaságilag legnagyobb fontosságú komlói köszéntelep 1946—1949 közötti kutatási eredményeinek mintaszerű összefoglalását, melyben a komlói köszén telep először kapott tudományos és szerkezeti keretet és akkori felkutatottsági állapotában földtani elhatárolást, mennyiségbecsléssel együtt. Nevéhez fűződik a kisgyóni köszénbányászat kifejlesztése és a móri köszénelőfordulásnak a termelésbe való beállítása is. A gyöngyösoroszi érckutatás korszerű felelevenítését Rozlozsnik Pállal kezdeményezte. Ennél is nagyobb érdemei voltak azonban a „magyar ezüst”, az alumínium alapanyagának, a bauxitnak hazai felkutatása terén. Telegdi Roth Károly volt az első geológus, aki a gánti bauxit gyakorlati jelentőségét felismerte és kitermelését a helyes irányba terelte. Ő ismerte fel az Alsóperepusztai barrémi bauxit rétegtani helyzetét és gyakorlati jelentőségét. A nyirádi bauxit felfedezése és bányászatának megindítása ugyancsak oroszlánrészben az Ő nevéhez fűződik. Joggal mondhatjuk, hogy alumíniumérc-termelésünk még ma is a Telegdi Roth Károly által lemélyesztett gyökerekből táplálkozik.

Senkit sem érhetett volna megérdemeltebben az a kitüntetés, midőn munkásságát Kormányzatunk a Munka Érdemrendjével ismerte el.

Így vázolhatjuk fel, csak néhány kezdetleges vonással Telegdi Roth Károlynak tudományos és emberi portréját.

Ha, földtani szemmel is nézve, hiszünk abban, hogy a létezés a maga ezer formájában örök, s születésen és halálon, a keletkezésen, fejlődésen és elmúláson át minden lét ölelkezik az örökkévalósággal, talán valami előttünk ismeretlen szférában itt lebeghet felettünk ma Telegdi Roth Károly szelleme. Megnyugvással mondhatja: „Lám, megértettek! Igaz életet éltem s nem éltem hiába, mert dolgoztam, alkottam és — szerettek. Nem vágytam sohasem babérokra, de látom, hogy a magok, melyekét elhintettem, virágba szökkentek és gyümölcsöt érlelnek!”

A Földtani Társulat nevében, melynek mindvégig vezető tagja volt, ezekből a virágokból gyarló kezeimmel szedett koszorút helyezem most el Telegdi Roth Károly közöttünk örökké élő emlékének, mely emlék értékét sohasem moshatja el a tőlünk annyi értéket, szépet és jót elrabló kérlelhetetlen Idő.

Telegdi Roth Károly egyetemi tanár tudományos munkáinak jegyzéke

1. Reketyefalva (Hunyad megye) melletti felső mediterrán korszaki rétegek. Földtani Közlöny XXIX. k. 158—164. I. Bpest., 1909.
(Ua. németül uo.)
2. Kőhalom környékének geológiai viszonyai. 1—21. I. Bpest., 1909.
3. Kőhalom környékének földtani viszonyai. A M. Kir. Földtani Intézet 1908. évi jelentése. 101—111. I. Bpest., 1910
(Ua. németül uo.)
4. Jelentés a szatmármegyei Bükkhegységben és Szinérváralja környékén végzett geológiai reambulációról. A M. Kir. Földtani Intézet 1909. évi jelentése. 38—44. I. Bpest., 1911.
(Ua. németül uo.)
5. A Rézhegység északi oldala Paptelek és Kaznács között és a Szilágysomlyói Magura déli része. A M. Kir. Földtani Intézet 1911. évi jelentése, 121—129. I. Bpest., 1913.
(Ua. németül uo.)
6. A Rézhegység északkeleti és déli oldala. A M. Kir. Földtani Intézet 1912. évi jelentése, 121—129. I. Bpest., 1913.
(Ua. németül uo.)
7. A Magyar Középhegység északi részének felső oligocén rétegeiről, különös tekintettel az egervideki felső oligocénre. Koch emlékkönyv, 111—126. I. Bpest., 1912
8. Az avasi neogén barnaszénelőfordulások. Bányászati és Kohászati Lapok, 1913. évf. 1—4. I. Bpest., 1914.
9. A Rézhegység folytatólagos reambulációja. A M. Kir. Földtani Intézet 1913. évi jelentése. 226—237. I. Bpest. 1914.
(Ua. németül uo.)
10. Felső-oligocén fauna Magyarországból. Geologica Hungarica I. k. 1—66. I. Bp., 1914.
(Ua. németül uo.)
11. Über die Entstehung der Lignitbecken bei Bélbor, Borszék und Ditró. 1—7. I. K. u. K. Kriegsvermessung Nr. 1. 1918.
12. Adatok Illava és Bellusfürdő környékének földtani viszonyainak ismeretéhez. A M. Kir. Földtani Intézet 1915. évi jelentése, 160—168. I. Bpest., 1916.
(Ua. németül uo.)
13. Rozlozsnik P.—Schréter Z.—Telegdi Roth Károly: Az esztergomvidéki szén terület bánya-földtani viszonyai. I külön térkép. 1—128. I. Bpest., 1922.
14. A Dunántúli bauxittelepei. Földtani Szemle I. k. 95—103. I. Bpest., 1923.
(Ua. németül kibővítvé uo. 1927.)
15. A Derna és Bodonos közt elterülő aszfalttartalmu lignitképződmény. A M. Kir. Földtani Intézet 1917—19. évi jelentése 99—105. I. Bpest., 1925.
16. Paleogén képződmények elterjedése a Dunántúli Középhegység északi részében. Földtani Közlöny LVIII. k. 5—14. I. Bpest, 1925.
(Ua. németül uo.)
17. A várpalotai lignitterület. Földtani Közlöny LIV. k. 38—45. I. Bpest., 1924.
(Ua. németül uo.)
18. A tokod—dorogi és tatabányai barnaszén-medencék között elterülő vidék és a móri árok környéke. A M. Kir. Földtani Intézet 1920—25. évi jelentése 69—81. I. Bpest., 1925.
19. Das albanisch-montenegriscche Grenzgebiet bei Plav. Neues Jahrbuch f. Mineralogie etc. Sonderbd. I. 4. Teil, 422. 485. I. Stuttgart, 1925.
20. Beiträge zur Geologie v. Albanien. Die Gebirgsgegend südlich von Prizren. A M. Kir. Földtani Intézet Évk. XXVIII. k. 1—70. I. Bpest., 1927.
21. Infraoligocén denudáció nyomai a Dunántúli Középhegység északnyugati peremén. Földtani Közlöny LVII. k. 32—41. I. Bpest., 1927.
(Ua. németül uo.)
22. A dunántúli bauxittelepek elterjedése és kutatása. Bányászati és Kohászati Lapok LX. évf. 347—351. I. Bpest., 1927.
23. Az Alpok szerkezete és keletkezése mai megvilágításban. Magyar Földrajzi Évkönyv 135—152. I. Bpest., 1927.
24. Führer in Várpalota. Führer zu den Excursionen der Paläontologischen Gesellschaft bei Gelegenheit des Paläontologentages in Budapest. 43—48. I. Bpest., 1928.
25. Führer im Kohlengebiet Pécs. Führer zu den Excursionen der Paläontologischen Gesellschaft des Paläontologentages in Budapest. 67—76. I. Bpest., 1928.

26. A Balaton környékének mélyfúrási lehetőségei. Balaton, XXIII. évf. 42—46. 1. Budapest, 1929.
27. Magyarország geológiája. I. rész. Tudományos gyűjtemény 104. k. 1—170. 1. Pécs, 1929.
28. A földkéreg mozgásai. Debreceni Szemle, 1930. évf. 1—31. 1. Debrecen, 1930.
29. Az „Internationales Stratigraphisches Lexikon” Magyarországra vonatkozó része. Kb. 6 iv terjedelmű. (Nem került kiadásra).
30. Die Asphaltige Lignitbildung zwischen Derna und Bodonos. Jahresbericht der kgl. ung. geologischen Anstalt für 1917—24. S. 223. Bpest., 1934.
31. Das Gebiet zwischen den Braunkohlenbecken von Esztergom und von Tatabánya und die Umgebung des Grabens von Mór. Jahresbericht der kgl. ung. geologischen Anstalt für 1917—24. S. 53. Bpest., 1934.
32. Adatok az Északi Bakonyból a magyar középső tömeg fiatal mezozoós fejlődéstörténetéhez. Math. és Term.-tud. Ért. III. k. 205—252. 1. Bpest., 1934.
33. Adatok a Déli Vértes és az Északi Bakony földtani viszonyaihoz. A M. Kir. Földt. Int. évi jelentése az 1925—28. évekről. 115—126. 1. Budapest, 1935.
34. A magyar bauxit és kőgazdasági jelentősége. Búvár, 1936. jún. 361—365. old.
35. A nagyalföldi mélyfúrások. Debreceni Szemle, 1935. évf. 1—9. old.
36. Jelentés a Bakonyhegységben és a Villányihegységben végzett bauxitkutatásokról. Németnyelvű kivonattal. A M. Kir. Földtani Intézet évi jelentése 1929—32-ről. 197—213. 1. Budapest, 1937.
37. A hazai földgáz és olaj energiagazdálkodásunk szempontjából. Ásványolaj, VII. évf. 89. sz. 49—55. 1. Bpest., 1937.
38. Földgáz és petroleum Magyarországon. Földt. Ért. II. újf. 2. sz. 45—56. 1. Bp. 1937.
39. Az állami bányászat és bányászati kutatás feladatai. Bányászati és Kohászati Lapok, 1937. 22. sz. 1—4. 1.
40. Die neuesten Resultate der Petroleumschürfungen in Ungarn. Leoboner „Bergmannstag” 1937. Festschrift des Berg- und Hüttenmännischen Jahrbuches der Montanischen Hochschule, Leoben. 330—336. 1.
41. A Kárpátok kialakulása. Földt. Értesítő, III. új évf. 1—14. 1. Bpest., 1938.
42. Esztergom vidékének földtani múltja. Földt. Értesítő, III. új évf. 42—51. 1.
43. A kincstári ásványolaj- és földgázkutatás és termelés 1935-től, a mai állapot és a jövő kilátások. Bányászati és Kohászati Lapok LXXII. évf. 189—200. 1. Bp., 1939.
44. Erdő és Erdgas in Ungarn. Rumpfungarn Bergbau und Hüttenwesen. M. Kir. József Nádor-Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara Sopron. A bánya és kohómérnöki osztály közleményei V. köt. 3. sz. 73—105. 1. Sopron, 1938.
45. Die Erdölwissenschaft in Ungarn. Ungarisches Wissenschafts-Jahrbuch S. 153—157. Bpest., 1939.
46. Magyarország bányászata a világháború után. Pótfüzetek a Term. Tud. Közlönyhöz, 1—13. 1. Bpest. 1940. jan., márc. sz.
47. A visszatért Erdély bányászata. Bányászati és Kohászati Lapok. LXXIV. évf. 2. sz. 29—32. 1. Bpest., 1941.
48. Erdély ásványkincsei. Fényjelek, előadások a magyar föld és a magyar ember problémáiról. A Magyar Népművelők Társasága kiadása, II. sorozat, 19—24. 1. Bp., 1940.
49. Magyarország bányászata. Lloyd, Magyar—Jugoszláv Közgazdasági Közöny II. évf. 21—22. 1. Bpest.—Beograd, 1940.
50. Feladatok az állami bányászat terén. A Mérnöki Továbbképző Intézet Kiadványai XIII. köt. 1. f. 1—8. 1. Bpest., 1942.
51. A visszatért erdélyi földgázmezők. Kárpátmedence, III. évf. 1. sz. Bp., 1943. 3—7. 1.
52. Siebenbürgens Erdgas als Energiequelle. Das schaffende Ungarn, 4. évf. 6. 1. Köln—Bpest., 1943.
53. A Komlón 1936—1943. években végzett bányászati kutatások eredménye. Bányászati és Kohászati Lapok III. évf. Bpest., 1948. 161—169. 1.
54. A Rézhegység fiatalharmadkori fedőképződményei. Földt. Közöny LXXVIII. köt. 70—80. 1. ifj. Noszky Jenő társszerzővel.
55. A geológus Lóczy Lajos. Földt. Közöny LXXXIX. k. 1949. 311—319. 1.
56. A magyarországi és erdélyi ásványolaj és földgázkutató, illetve termelő mélyfúrásokból fakasztott vizek vegyi összetétele. Földt. Közöny LXXX. k. 17—98. old. 1950.
57. A bükkszéki ásványolajkutatás és termelés földtani tanulságai. A Magyar Földtani Intézet Évkönyve. XL. k. 1—21. old. 1951.
58. Ósállattan. Egyetemi tankönyv. 1—813. 1. Budapest. 1953.
59. 10 darab ismeretterjesztő cikk az Élet és Tudomány 1953—1955. évfolyamaiban.